

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของสตีเฟน เคมมิส (Stephen Kemmis) และแมคแท็กการ์ท (McTaggart) ประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติตามแผน (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) ขั้นสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีรายละเอียดผลการดำเนินการดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้หลักการศึกษาเชิงปฏิบัติการ

3. ผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้กลยุทธการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ดำเนินการโดยใช้ กลยุทธการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.1 ขั้นวางแผน (Planning)

1.1.1 ประชุมผู้ร่วมวิจัย เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ที่ประชุมกำหนดกลยุทธการสนทนากลุ่ม

1.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนด ข้อคำถามการสนทนากลุ่ม และแผนปฏิบัติการ

1.2 ขั้นปฏิบัติตามแผน (Action)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 ที่ห้องประชุมโรงเรียน หนองโนวิทยา มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูจำนวน 6 คน

2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน 3) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 12 คน 4) ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 31 คน จากการสนทนากลุ่ม ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4 สถานภาพของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	13	41.94
1.2 หญิง	18	58.06
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	6	19.35
2.2 21 - 30 ปี	1	3.22
2.3 31 - 40 ปี	7	22.58
2.4 41 - 50 ปี	11	35.48
2.5 51 ปีขึ้นไป	6	19.35
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	80.65
3.2 ปริญญาตรี	5	16.13
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	1	3.22

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.06 อายุ 41 - 51 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.48 วุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.65

1.3 ชั้นสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สังเกตการตอบข้อคำถามการสนทนากลุ่ม ครู นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา มีลักษณะเป็นการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อย่างกว้างขวางของผู้เข้าร่วมสนทนาและผู้วิจัย การอภิปรายสนทนา มีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น กลุ่มสนทนาให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า และความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาได้มากที่สุด

1.4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบข้อคำถามการสนทนากลุ่ม โดยการประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในการวิเคราะห์ สรุปผลว่ากลุ่มเป้าหมาย สามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ถูกต้อง ตรงประเด็น จากผลการรวบรวมข้อมูล สะท้อนผลได้ดังนี้

1.4.1 ถ้ากล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ท่านคิดว่ามีความหมายอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มให้ความหมายสอดคล้องกันว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึงสถานที่ให้ความรู้เป็นแหล่ง จัดประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้สำหรับนักเรียน ครู ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็น จากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...สถานที่ให้ความรู้แก่เด็กทุกคน เช่นสวนหย่อม เป็นการศึกษาระบบนิเวศน์ เด็กอนุบาลจะดูผีเสื้อ...”

(ครูประจำชั้นอนุบาล 1, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554)

“...เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี เป็นแหล่งหาประสบการณ์และเป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้สำหรับเด็ก...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...เป็นแหล่งต่าง ๆ ที่ให้ความรู้กับนักเรียน...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

1.4.2 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น พร้อมให้เหตุผล

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า เห็นด้วยที่แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น เพราะนักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ที่หลากหลาย ได้ประสบการณ์ตรงจากของจริง ทำให้นักเรียนไม่เบื่อและเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...เห็นด้วยครับ และขอแนะนำให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมทางศาสนา การจักสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้จากของจริง ได้เห็นของจริง ได้ยินได้ฟัง จะทำให้เด็กจำได้และทำได้ดียิ่งขึ้น เพราะเรียนรู้จากของจริง...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...เห็นด้วยค่ะ เพราะนักเรียนได้เรียนจากประสบการณ์ตรง...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...เห็นด้วยครับ เพราะการเรียนในห้องเรียนอย่างเดียวจะทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อ ถ้าได้เรียนจากแหล่งเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนไม่เบื่อ เช่นการศึกษาระบบนิเวศน์ ก็ไปศึกษาค้นไม้แต่ละชนิดเป็นอย่างไร เมื่อได้ดูของจริงนักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีมาก...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...เห็นด้วยค่ะ เพราะนักเรียนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ดีขึ้น บางเนื้อหาในหนังสือจะอธิบายไม่ละเอียด พวกเราก็จะไปศึกษาทางอินเทอร์เน็ตเพิ่ม...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

1.4.3 สภาพแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหนองโนวิทยาเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า สภาพแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหนองโนวิทยามีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ ที่มีอยู่ควรได้ปรับปรุงและพัฒนาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และควรมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนต้องการพัฒนามากที่สุดคือห้องสมุด เพราะปัจจุบันห้องสมุดไม่เอื้อต่อการจัดการเรียน มีหนังสือไม่เพียงพอและเก่าทำให้นักเรียนไม่เข้าไปใช้บริการ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...แหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอกับนักเรียน เช่นคอมพิวเตอร์ และสื่อ ICT...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

1.4.4 ท่านคิดว่าปัญหาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหนองโนวิทยามีปัญหาอะไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหนองโนวิทยา คือ มีแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ใช้การไม่ได้ ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ครูไม่ใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการมีไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้มาก แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ครูและนักเรียนจึงไม่ใช้แหล่งเรียนรู้...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...ปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน คือ ขาดห้องพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ มีเพียง 3 เครื่อง ไม่เพียงพอแก่นักเรียน เมื่อจัดการเรียนรู้เป็นปัญหามาก...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...ห้องสมุดมีหนังสือน้อยและเก่า ไม่น่าสนใจ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...คอมพิวเตอร์ไม่พอกับนักเรียน บางเครื่องก็เสียใช้ไม่ได้เลยคะ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนของเราไม่มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่จะบริการให้นักเรียนได้ เรียนรู้ทุกคน คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่บางส่วนชำรุดใช้ไม่ได้ ที่ใช้ได้ก็มีไม่กี่เครื่อง คณะครูจึงไม่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...ในบริเวณ โรงเรียนน่าจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ เช่น แปลงเกษตร เรือนเพาะชำ สวนหย่อม สวนสมุนไพร สวนป่า ผมว่าโรงเรียนเรามีแหล่งเรียนรู้ด้านนี้น้อยไป หน่อยครับ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนของเรามีงบประมาณไม่เพียงพอในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ น่าจะให้ ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ที่ผ่านมาผู้ปกครองคิดว่ารัฐบาลจัดให้โรงเรียนนั้นมี ครบและเพียงพอแล้ว...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน ที่เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ ของลูกหลาน ในการประชุมวันนี้ถือว่าเป็นเรื่องดีมาก ที่ทุกส่วนจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน โรงเรียนของเราครูไม่ครบชั้นถ้านักเรียนได้เรียนจากสื่อคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป นักเรียนของเราคงจะมีความรู้มากขึ้น ผมคิดว่าเมื่อเลิกประชุมแล้วเราน่าจะเริ่มลงมือ ดำเนินการเลยจะดีที่สุด ขอขอบคุณมากครับ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

1.4.5 ท่านต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อะไรบ้างในโรงเรียนหนองโนวิทยา

พร้อมให้เหตุผลผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ความต้องการ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 คือ ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนด้านห้องสมุดเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการ อ่าน แหล่งเรียนด้าน ICT เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่กว้างไกลทันโลก เช่น ห้องปฏิบัติการ

คอมพิวเตอร์ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และนอกห้องเรียน เช่น แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง แปลงผักสวนครัว สมุนไพร เรือนเพาะชำ สวนป่าในบริเวณ โรงเรียน สวนหย่อม และมุมสื่อในห้องเรียน และการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วม ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนต้องการพัฒนามากที่สุดคือห้องสมุด เพราะปัจจุบันห้องสมุดไม่เอื้อต่อการจัดการเรียน มีหนังสือไม่เพียงพอและเก่าทำให้นักเรียนไม่เข้าไปใช้บริการ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554)

“...หนูอยากได้ห้องคอมพิวเตอร์เหมือนโรงเรียนอื่นเขาและมีอินเทอร์เน็ตที่เข้าไปเล่นแล้วไม่ค้างหยุดอยู่กับที่คะ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...ต้องการให้ปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนได้เรียนครบทุกคน และใช้ได้ดี จะขอบคุณมากคะ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนเราน่าจะพัฒนาภายในห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้อีกทางหนึ่งด้วย ก็จะได้เพราะเป็นแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว และใช้งบประมาณไม่มาก...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...พัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น สวนหย่อม สวนป่า ปลูกพืชผักสวนครัว...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนควรมี แปลงเกษตร เรือนเพาะชำ สวนหย่อม สวนสมุนไพร สวนป่า ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วย...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนของเราควรระดมทุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกันในครั้งนี้อาจจะสำเร็จ ถ้าพึงจะให้ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือคณะครู หรือจะระดมงบประมาณคงจะช้าหรืออาจจะไม่สำเร็จ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนเราน่าจะทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาอีกสักครั้งนะครับ หลายปีที่ผ่านมาคณะชาวบ้านทุกคนเคยทำมาแล้ว เราทำอีกสักครั้งเพื่อลูกหลานของเราจะได้ดีครับ...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...นอกจากทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาแล้ว เราน่าจะประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีจิตศรัทธา ที่มีความพร้อม หรือศิษย์เก่าของเราที่ทำงานกรุงเทพได้ช่วยกันหาสื่อ ICT ก่อนคงจะดี...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...คณะของเราคงจะต้องช่วยกันอย่างเร่งด่วน และประชาสัมพันธ์ให้กับทุกคน ได้มีส่วนร่วมในครั้งนี่ เราทำเพื่อโรงเรียนของบ้านเรา เพื่อลูกหลานของเรา...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...การพัฒนาครั้งนี้ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน บ้าน วัด ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และองค์กรอื่นๆ จะทำให้การพัฒนาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

1.4.6 ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนหนองโน

อย่างไรบ้าง

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกันว่า โรงเรียนควรมีการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย ควรริบดำเนินการให้สำเร็จ ดังสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วม การสนทนากลุ่ม ดังนี้

“...ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามที่ทุกท่านได้เสนอข้อคิดเห็นในวันนี้ ถ้าโรงเรียนเราทำสำเร็จ คิดว่าคุณภาพของนักเรียนจะดีเพิ่มมากขึ้น...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...ควรริบดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนนักเรียนจะสอบปลายปี นักเรียนจะได้มี หนังสืออ่านครบ และได้เรียนคอมพิวเตอร์ครบทุกคน...”

(ผู้ปกครองนักเรียน, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

“...ขอให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในครั้งนี้ เพราะโรงเรียน เป็นของทุกคน การดำเนินการในวันนี้ก็ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นจุดแรกของการมีส่วนร่วม ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้ดำเนินการให้มีกิจกรรมในวันนี้...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

การศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียน หนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จากการใช้กลยุทธ์ การสนทนากลุ่ม โดยการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านห้องสมุด การพัฒนาจัดหา ICT และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีสภาพและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ได้สำเร็จดูต่างเป็นอย่างดี เห็นได้จากกลุ่มสนทนาสามารถวิเคราะห์พบปัญหา คือ มีแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ใช้การไม่ได้ ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ครูไม่ใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการมีไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่วนความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาคือต้องการให้โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนด้านห้องสมุดเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แหล่งเรียนรู้ ด้าน ICT เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่กว้างไกลทันโลก เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และพัฒนา แหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และนอกห้องเรียน เช่น แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง แปลงผักสวนครัว สมุนไพร เรือนเพาะชำ สวนป่าในบริเวณโรงเรียน สวนหย่อม และมุมสื่อในห้องเรียน และการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วม

2. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกลยุทธ์การนิเทศภายใน

2.1 กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1.1 ขั้นวางแผน (Planning)

1. ประชุม คณะครูผู้ร่วมวิจัย นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.1.2 ขั้นปฏิบัติตามแผน (Action)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 12 มีนาคม 2554 ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. ระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา ประกอบไปด้วย โรงเรียน บ้าน วัด คณะครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ศิษย์เก่าและองค์กรอื่น ๆ

2. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยบริจาคหนังสือและทรัพย์สิน จัดทำผ้าป่าเพื่อพัฒนาการศึกษา ผลการดำเนินการ โรงเรียนมีห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนรู้

3. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT ได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนการระดมทุนจัดหาสื่อด้าน ICT ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา จากเดิมมีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 3 เครื่อง ผลจากการระดมทุน ศิษย์เก่าได้บริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์และชุมชนได้จัดทำผ้าป่าเพื่อพัฒนาการศึกษาได้จัดซื้อเพิ่มอีกจำนวน 15 เครื่องทำให้โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งหมด 18 เครื่อง พร้อมกันนี้ชุมชนได้บริจาคสื่อ VCD และทรัพย์สินอื่นๆ ผลการดำเนินงาน โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT เพียงพอและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านจิตสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนระดมทุนในการพัฒนา ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยบริจาควัสดุ ต้นไม้ และแรงงาน ผลการดำเนินการ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

5. ลงมือปฏิบัติการใช้แหล่งเรียนรู้ ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ด้าน ICT แหล่งเรียนรู้ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาใช้ในการจัดการเรียนรู้

6. สรุปผลการปฏิบัติงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.1.3 ขั้นสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา มีแหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุดมีบรรยากาศที่ดี มีระบบ มีหนังสือใหม่และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ มีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอแก่นักเรียน มีระบบอินเทอร์เน็ตให้บริการครูและนักเรียนใช้สำหรับสืบค้นในการจัดการเรียนรู้ มีห้องที่เป็นระบบ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีแปลงเกษตร เรือนเพาะชำสวนป่าศึกษา สวนสมุนไพร ที่เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการเรียนรู้ ห้องเรียนมีมุมหนังสือ มุมความรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สะอาดและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.1.4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อระดมทรัพยากรมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ 1) พัฒนาห้องสมุด 2) พัฒนาและจัดหา ICT และ 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา พบว่า คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนได้ร่วมการวางแผนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาห้องสมุด พัฒนาและจัดหา ICT และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน เป็นระบบทันสมัยเพียงต่อนักเรียนและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียน มีความกระตือรือร้นและมีความสุขกับการเรียน

แหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุดมีบรรยากาศที่ดี มีระบบ มีหนังสือใหม่และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ มีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ

แหล่งเรียนด้าน ICT มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอแก่นักเรียน มีระบบอินเทอร์เน็ต ให้บริการครูและนักเรียนใช้สำหรับสืบค้นในการจัดการเรียนรู้ มีห้องที่เป็นระบบ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ สวนป่าศึกษา สวนสมุนไพร ที่เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการเรียนรู้ ห้องเรียนมีมุมหนังสือ มุมความรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สะอาดและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนได้จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตดังนี้

“...ห้องสมุดมีหนังสือมากขึ้น มีโต๊ะนั่งอ่านดี มีหนังสือพิมพ์อ่านใหม่ๆ ทุกวัน”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 11 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...ห้องสมุดมีบรรยากาศดี มีหนังสือใหม่ๆ มีนิทานให้อ่านสนุกมากค่ะ..”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 11 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...ผมชอบอ่านหนังสือนิทานในห้องสมุดครับ สนุกดีครับ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 11 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...ผมชอบเรียนคอมพิวเตอร์มากครับ ได้ฝึกพิมพ์และดูความรู้ใหม่ๆ

ทางอินเทอร์เน็ต..”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, วันที่ 11 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...ห้องสมุดสะอาดและเป็นระบบ มีหนังสือใหม่ๆ ครูและนักเรียนไปใช้

บริการมากขึ้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 11 มีนาคม 2554 : สังเกต)

“...มีแหล่งเรียนรู้เพียงพอทำให้จัดการเรียนรู้ได้สะดวกขึ้น นักเรียนมีความสุขมาก ในการเรียนรู้ และช่วยให้นักเรียนได้เรียนครบทุกสาระการเรียนรู้...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 11 มีนาคม 2554 : สังเกต)

“...ขอขอบคุณทุกคนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในครั้งนี้ ทำให้โรงเรียนมีห้องสมุดที่ดี นักเรียนมีคอมพิวเตอร์เรียน โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม และมีบรรยากาศที่น่าเรียนมากขึ้น...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วันที่ 11 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการดำเนินการกิจกรรม

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จากการใช้กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุด การพัฒนาจัดหา ICT และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีสภาพและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ได้สำเร็จดูต้งเป็นข้อดี เห็นได้จาก การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการระดมทรัพยากรมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้วยการสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงาน สามารถพัฒนาห้องสมุดให้มีหนังสือที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีโต๊ะ เก้าอี้และชั้นหนังสือเพียงพอ การพัฒนาและจัดหา ICT สามารถจัดหาคอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้น เพียงพอกับนักเรียน ส่วนเครื่องที่ใช้การไม่ได้พัฒนาปรับปรุงสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีห้อง ICT ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ส่วนการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาสามารถพัฒนาแหล่งรู้สวนหย่อม สวนป่า เรือนเพาะชำ สภาพภูมิทัศน์ในบริเวณสวยงาม ภายในห้องเรียน มีมุมความรู้ ป้ายนิเทศ ห้องเรียนสะอาดสวยงามและมีบรรยากาศเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.2 กลยุทธ์การนิเทศภายใน

ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อติดตาม ดูแลให้สามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้ ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2554 มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.2.1 ชั้นวางแผน (Planning)

- 1) ประชุม คณะครูผู้ร่วมวิจัย เพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการในการนิเทศภายใน
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการนิเทศภายใน
- 3) ประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนในการนิเทศภายใน
- 4) ลงมือปฏิบัติการนิเทศภายใน
- 5) สรุปและรายงานผลการนิเทศภายใน

2.2.2 ขั้นปฏิบัติตามแผน (Action)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2554 ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

- 1) ประชุมเพื่อวางแผนและจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน
- 2) นิเทศภายในจำนวน 3 ครั้ง ตามแผนปฏิบัติการ
- 3) ประชุมสรุปผล ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

3.1) ประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุด ด้าน ICT และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

3.2) วางแผนการดำเนินงานในวงรอบที่สองต่อไป

2.2.3 ขั้นสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการสังเกตหรือการเก็บรวบรวมข้อมูล หลักฐานตามแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน จากการสัมภาษณ์ สังเกต การประเมิน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสะท้อนผลว่าบรรลุตามที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรมหรือไม่ โดยมีการเก็บข้อมูลเป็นช่วง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดดำเนินการนิเทศภายใน

2.2.4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

ผู้ศึกษาใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษา มีผลการดำเนินการตามกลยุทธ์ โดยวิธีสัมภาษณ์ สังเกต และประเมิน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) วิธีดำเนินการ
- 2) ผลการดำเนินการ
- 3) ปัญหาในการดำเนินการ
- 4) แนวทางการแก้ปัญหา

แหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุด โรงเรียนพบว่าวิธีดำเนินการเป็นไปตามระบบของห้องสมุด ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยบริจาคหนังสือและทรัพย์สิน จัดทำผ้าป่าเพื่อพัฒนาการศึกษา ผลการดำเนินการ โรงเรียนมีห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุดในการจัดการเรียนรู้ ปัญหาในการดำเนินการไม่มี แนวทางแก้ไขไม่มี แต่ควรเพิ่มคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นในห้องสมุด

แหล่งเรียนรู้ด้าน ICT พบว่าวิธีการดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนการระดมทุนจัดหาสื่อด้าน ICT ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อ VCD และทรัพย์สินอื่นๆ รวมทั้งจัดทำผ้าป่าเพื่อพัฒนาการศึกษา ผลการดำเนินการ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ด้าน ICT เพียงพอและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ปัญหาในการดำเนินการครูยังขาดทักษะ ความรู้ความสามารถในการใช้แนวทางแก้ไขควรมีการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้สื่อ ICT

แหล่งเรียนรู้ด้านจิตสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาพบว่าวิธีการดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนการระดมทุนในการพัฒนา ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยบริจาควัสดุ ต้นไม้และแรงงาน ผลการดำเนินการโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีแหล่งเรียนที่หลากหลาย ได้แก่ สวนป่า สวนหย่อม แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เรือนเพาะชำมุมในห้องเรียน ซึ่งสะท้อนได้จากข้อมูล ดังนี้

“...ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ที่จัดทำห้องสมุดและซื้อคอมพิวเตอร์ให้นักเรียน...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 14 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...สนใจการเรียนมากขึ้นครับ เพราะครูให้ค้นคว้าจากห้องสมุดและทางอินเทอร์เน็ต บางครั้งมีพี่ๆ นักเรียนที่ออกไปแล้วก็มาใช้บริการครับ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, วันที่ 14 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนมีความสุขและสนใจใช้แหล่งเรียนรู้ดีมาก โดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, วันที่ 14 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนรู้สมบูรณ์มากขึ้น นักเรียนได้เรียนทุกสาระการเรียนรู้จากการเรียนผ่านดาวเทียมทางไกลของวังไกลกังวล นักเรียนน่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, วันที่ 14 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...ถ้าทุกคนเห็นความสำคัญของการศึกษาและร่วมมือร่วมใจกัน การพัฒนาการศึกษาต้องสำเร็จแน่ โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนสำคัญมาก...”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, วันที่ 14 มีนาคม 2554 : สัมภาษณ์)

“...สภาพก่อนการพัฒนาห้องสมุดไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การจัดการไม่เป็นระบบ มีแต่หนังสือเก่าๆ ไม่มีหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนได้อ่านข่าวให้ทันเหตุการณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ก็ไม่พร้อม เครื่องชำรุดเป็นส่วนมาก ไม่พอกับนักเรียน งบประมาณไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ไม่สวยงาม หลังการพัฒนาโดยทุกคนมีส่วนร่วมทำให้โรงเรียนมีห้องสมุดที่ดีมีคอมพิวเตอร์เพียงพอแก่นักเรียน สื่อ ICT ดีขึ้น มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ดี...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วันที่ 18 มีนาคม 2554 : สังเกต)

สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน โดยการดำเนินการ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุด การพัฒนาจัดหา ICT และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีสภาพและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ได้สำเร็จ ดูต่างเป็นอย่างดีเห็นได้จาก การนิเทศการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทำให้ โรงเรียนมีห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด เป็นระบบ มีบรรยากาศที่ดี คอมพิวเตอร์ที่ เพียงพอกับนักเรียน มีระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ดีในบริเวณ โรงเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียนมากขึ้น ผู้มีส่วนร่วมมีความภูมิใจ ที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียน หนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

โดยใช้แบบประเมินกับกลุ่มผู้ร่วมศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 54 คน รายละเอียดดังในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ
การพัฒนาห้องสมุด			
1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุด	4.78	0.75	มากที่สุด
2. จัดห้องสมุดเหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.59	0.46	มากที่สุด
3. มีหนังสือ ชั้นวางหนังสือ โต๊ะเก้าอี้ และอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก	4.51	0.53	มาก
4. มีมุมและป้ายนิเทศภายในห้องสมุด	4.31	0.57	มาก
5. มีระบบการให้บริการที่เป็นระบบ	4.56	0.62	มากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ
การพัฒนาและจัดทา ICT			
6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดทา ICT	4.57	0.46	มากที่สุด
7. เครื่องคอมพิวเตอร์และสื่อ ICT เพียงพอและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.61	0.52	มากที่สุด
8. วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ ICT ทันสมัย	4.35	0.83	มาก
9. มีข้อปฏิบัติในการใช้ห้องคอมพิวเตอร์และสื่อ ICT	4.55	0.64	มากที่สุด
10. นักเรียนมีความสุขกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้สื่อ ICT	4.68	0.63	มากที่สุด
พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา			
11. ห้องเรียนเหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.58	0.62	มากที่สุด
12. ปรับปรุงอาคารเรียนเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.76	0.71	มากที่สุด
13. มีป้ายนิเทศ และมุมที่ส่งเสริมการเรียนรู้	4.50	0.43	มาก
14. สภาพภูมิทัศน์ และสวนหย่อมสวยงามสวยงาม	4.48	0.69	มาก
15. มีสวนเกษตรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.57	0.57	มากที่สุด
16. นักเรียนมีความสุขกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	4.65	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ในทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ด้านการพัฒนาห้องสมุด ด้านการพัฒนาและจัดทา ICT มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) ปรับปรุงอาคารเรียน เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) นักเรียนมีความสุขกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีมุมและป้ายนิเทศภายในห้องสมุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เท่ากัน ($\bar{X} = 4.31$)

การประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จากการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุดในทุกด้าน ได้แก่ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาห้องสมุด ด้านการพัฒนาและจัดหา ICT

สรุปผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนหนองโนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จากการใช้กลยุทธ์การพัฒนาประกอบด้วย การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องโดยการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านห้องสมุด การพัฒนาจัดหา ICT และพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีสภาพและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สภาพบรรยากาศห้องเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์เพิ่มมากขึ้น เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ส่งผลดีต่อการจัดการเรียนรู้และคุณภาพของนักเรียน ส่วนจุดอ่อนในการพัฒนา คือ โรงเรียนขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญและมีทักษะในการดูแลรักษา ซ่อมแซมด้าน ICT